

1

Vos valandą pavairavus, man ėmė darytis bloga. Vėl pradėjo diegti šoną, bet dar kurį laiką nutariau to nepaisyti. Sunerimau tik suvokusi, kad nebenulaikau vairo. Vos per keletą minučių apsunko galva, automobilių žibintai ėmė blėsti akyse, veikiai net pamiršau sėdinti prie vairo. Pasijutau atsidūrusi prie jūros vidury baltos dienos. Paplūdimys tuščias, vanduo ramus, bet ant stiebo už keleto metrų nuo kranto plevėsuoja raudona vėliava. Mama vaikystėje baisiai mane gąsdindavo: Leda, kai raudona vėliava, maudytis negalima, ji reiškia, kad jūra nerami ir gali nuskęsti. Tie gąsdinimai lydėjo mane ilgus metus, tad ir dabar, nors vanduo plytėjo it skaidraus popieriaus lakštas, nutiestas iki pat horizonto, nedrįsau į jį bristi, nervinausi. Sakiau sau: eik, išsimaudyk, jie bus pamiršę nukabinti vėliavą nuo stiebo, tačiau stypsojau ant kranto atsargiai lytėdama vandenį kojų pirštais. Kartkartėmis kopose išdygdavo mano mama ir imdavo šaukti it vaiką: Leda, ką ten darai, ar nematai raudonos vėliavos?

Ligoninėje pramerkusi akis sekundę išvydau save, nerūžtingai stirksančią priešais lygią jūrą. Galbūt todėl vėliau

įtikėjau, kad tai buvo ne sapnas, o tik pavojinga fantazija, trukusi iki pabudimo ligoninės lovoje. Iš gydytojų sužinojau automobiliu įvažiavusi į apsauginį kelio atitvarą – laimė, be didelių pasekmių. Vienintelė žaizdelė – nepaaiškinamas dūris – žiojėjo kairiame šone.

Manęs aplankyti atvažiavo draugai iš Florencijos, grįžo Bjanka su Marta, net Džanis. Papasakojau jiems, kad iš kelio išvažiavau miegui apėmus. Bet puikiai žinojau, kad kalbas ne miegas. Viso šito ištakos buvo vienas mano beprasmiškas poelgis ir kaip tik dėl to, kad beprasmiškas, nutariau niekam apie jį neprasitarti. Sunkiausia kitiems papasakoti apie tokius dalykus, kurių patys nesuprantam.

2

Kai mano dukros išsikraustė į Torontą, kur jau ilgus metus gyveno ir dirbo jų tėvas, aš mažumėlę suglumau ir nustebau nejaučianti jokio skausmo, o kaip tik lengvumą, tarytum tik dabar būčiau galutinai paleidusi jas į pasaulį. Pirmą kartą per beveik dvidešimt penkerius metus manęs nekamavo nerimas, kad turiu jomis rūpintis. Namai išliko tvarkingi, it juose niekas negyventų, nebeslėgė būtinybė pirkti maistą ar skalbtis, moteris, daug metų man padėjusi buityje, rado pelningesnę darbą, o aš nepanorau jos niekuo pakeisti.

Vienintelė pareiga, susijusi su mergaitėmis, buvo kartą per dieną joms paskambinti ir pasiteirauti, kaip sekasi, ką veikia. Telefonu jos kalbėdavo taip, lyg jau būtų radusios atskirą būstą; iš tiesų dar gyveno su tėvu, tačiau, pratusios laikyti mus atskirus net šnekose, nuduodavo, kad jis neegzistuoja. Į klausimus apie jų gyvenimą ten atsakydavo arba linksmai išsisukinėdamos, arba surūgusios, vis irzliai patylėdamos, arba dirbtiniu tonu, kurį nutaisydavo būdamos su draugais. Jos irgi dažnai man skambindavo, ypač Bjanka, kurios ryšys su manim buvo valdingesnis ir reiklesnis, bet tik tam, kad paklaustų, ar mėlyni bateliai dera su oranžiniu sijonu, ar galiu surasti kažkokius lapus, paliktus vienoje knygoje, ir skubiai jai juos atsiųsti, ar tebesu pasiruošusi sugerti pykčius ir nelaimingumą, nors buvome skirtinguose žemynuose ir mus skyrė ilgiausias dangus. Tie pokalbiai kone visada būdavo skuboti, kartais skambėdavo dirbtinai it kine.

Darydavau, ko jos paprašydavo, reaguodavau, kaip jos iš manęs tikėdavosi. Tačiau atstumas kliudė man fiziškai įsiterpti į jų gyvenimus, tad jų troškimų ar užgaidų tenkinimas virto retais neatsakingais gestais, kiekvienas jų prašymas man atrodydavo lengvas, kiekviena su jomis susijusi pareiga – mielas įprotis. Jaučiausi stebuklingai išlaisvinta, tarytum nusimetusi sudėtingo, bet pagaliau užbaigto kūrinio svorį.

Įgudau dirbti nevaržoma jų tvarkaraščių ir poreikių. Naktimis taisydavau studentų kursinius darbus klausydama muzikos, ilgai miegodavau perpietės ausis užsikimšusi kamštukais, valgydavau vos kartą per dieną ir visada tam

pačiam restoranėly prie namų. Aš staigiai persimainiau, pakito mano manieros, nuotaika, netgi išvaizda. Universitete pernelyg kvaili ar pernelyg protingi jaunuoliai liovėsi mane erzinę. Vienas kolega, su kuriuo jau daug metų bendravom ir retkarčiais permiegodavom, vieną vakarą suglumęs pasakė, kad tapau nebe tokia išsiblaškiusi, dosnesnė. Per keletą mėnesių atgavau liekną figūrą kaip jaunystėje ir mane užplūdo švelnios jėgos pojūtis, rodos, net mintys ėmė tekėti reikiamu greičiu. Vieną vakarą pažvelgiau į veidrodį. Man buvo keturiasdešimt septyneri, už keturių mėnesių turėjo sukakti keturiasdešimt aštuoneri, tačiau pamačiau, kad lyg kokia magija ištrynė man nuo veido nemažai metų. Nežinau, ar apsidžiaugiau; be abejo, nustebau.

Štai taip neįprastai gerai jausdamasi, atėjus birželiui panūdau paatostogauti – nutariau vos pasibaigus egzaminams ir visoms biurokratinėms nuobodybėms išvažiuoti prie jūros. Įnikau ieškoti internete, nagrinėti nuotraukas ir kainas. Galop nuo liepos vidurio iki rugpjūčio pabaigos išsinuomojau mažutį ganėtinai pigų butuką Jonijos jūros pakrantėje. Iš tiesų pavyko išvykti tik liepos dvidešimt ketvirtą dieną; ramiai išvažiavau savu automobiliu, daugiausia prisikrovusi knygų, reikalingų kitų metų kursui paruošti. Diena pasitaikė graži, pro atdarus langus plūdo išdžiūvusiais laukais dvelkiąs oras, jaučiausi laisva ir negrauziama kaltės tokia būti.

Vis dėlto pusiaukelėj, pilantis benzino, mane ūmai apniko nerimas. Praeityje be galo mėgau jūrą, tačiau jau bene penkiolika metų degindamasi sudirgdavau ir veikiai pavargdavau. Butas, be abejo, pasirodys esąs baisus, vaizdas pro

langą – tolimas žydrynės ruoželis tarp nykių namiūkščių. Nesumerksiu akių nuo karščio ar dėl kokio naktinio baro su garsia muzika. Likusį kelią važiauvau mažumėlę surūgusi, mąstydamą, kad būčiau galėjusi visą vasarą patogiai dirbti savo namuose, kvėpuodama kondicionuotu oru daugiabučio tyloje.

Atvykau saulei leidžiantis. Miestelis man pasirodė gražus, balsai aidėjo maloniu akcentu, ore sklandė gardūs kvapai. Radau manęs laukiantį pagyvenusį vyrą vešliais žilais plaukais, pagarbiai širdingą. Pirmiausia pasišovė pavaišinti mane kava kavinėje, paskui šypsodamasis ir griežtai gestikuliuodamas neleido pačiai į butą užsinešti nė vieno nešulio. Apsikrovęs mano lagaminais, jis sunkiai alsuodamas užkopė į ketvirtą, paskutinį, aukštą ir sudėjo mano mantą ant nedidelės mansardos slenksčio: miegamasis, mažulytė virtuvė be lango, iš kurios iškart patekdavai į vonią, svetainė didžiuliais langais ir terasa, kur prietemoje matėsi pakrantė, išvarpyta uolų liežuvių, ir bekraštė jūra.

Vyras vardu Džovanis buvo ne buto savininkas, o lyg koks sargas ar prižiūrėtojas; vis dėlto arbatpinigių jis neėmė, netgi įsiveidė, lyg būčiau nesusipratusi, kad šitaip viso labo deramai pasitinkami svečiai. Kai keliskart pasiteiravęs, ar man tikrai viskas tinka, išėjo, ant svetainės stalo radau didelį padėklą, prikrautą persikų, slyvų, kriaušių, vynuogių ir figų. Padėklas blizgėjo it natiurmorte.

Išsinešiau pintą krėsluką į terasą ir kurį laiką sėdėjau ten žvelgdama į vakarą, pamažu užklojantį jūrą. Ilgus metus kiekvienų atostogų priežastis būdavo mano mergaitės, o kai jos užaugo ir ėmė keliauti po pasaulį su draugais, aš vi-

sada likdavau namie laukti jų grįžtančių. Jaudindavausi ne tik dėl įvairiausio pobūdžio katastrofų (kelionių lėktuvu ar laivu pavojų, karų, žemės drebėjimų, cunamių), bet ir dėl jų trapių nervų, galimos įtampos su kelionės draugais, jausmų dramų įsimylėjus su pernelyg staigiu atsaku arba išvis be jokio atsako. Norėjau būti pasiruošusi priimti ūmius pagalbos prašymus, bijojau, kad jos mane apkaltins esant tokia, kokia iš tiesų ir buvau – išsiblaškiusi ar atitolusi, panirusi į save. Užteks. Atsistojau ir nuėjau palįsti po dušu.

Paskui užsimaniau valgyti ir grįžau prie vaisių padėklo. Aptikau, kad taip dailiai atrodantys vaisiai – persikai, figos, kriaušės, slyvos ir vynuogės – išties buvo pernokę ar papuvę. Pasiėmiau peilį, išpjoviau didelius pajuodavusius gabalus, bet, pasišlykštėjusi smarve ir skoniu, kone viską išmečiau. Galėjau išeiti, susirasti kokį restoraną, bet iš nuovargio nutariau nevalgyti, norėjau miego.

Miegamajame buvo du dideli langai, atlapojau juos, išjungiau šviesą. Lauke tamsoje kartais plykstelėdavo švyturio žibintas, akimirką nušviesdamas kambarį. Niekada nereikėtų atvykti į nepažįstamą vietą sutemus, kai viskas neapibrėžta, kiekvienas daiktas rodomi baisesnis, nei yra. Išsitiesiau ant lovos šlapiais plaukais, su chalatu ir įsispoksėjau į lubas laukdama, kol jos vėl nušvis baltai, klausydamasi tolimo katerio burzgimo ir tylios murkimą primenančios dainos. Išsitrynė mano pačios kontūrai. Apsnūdusi apsisukau ir prisiliečiau prie kažkokio daikto ant pagalvės, tarytum šalto šilkinio popieriaus.

Įjungiau šviesą. Ant baltutėlio pagalvės užvalkalo drybsojo trijų ar keturių centimetrų ilgio vabzdys, panašus į

didelę musę. Plėviškais sparnais, tamsiai rudas, sustingęs. Pasakiau sau: čia cikada, gal jai neriantis iš apvalkalo ant mano pagalvės pratrūko pilvas. Palytėjau ją chalato kraštu, ji krustelėjo ir vėl tuojau nurimo. Patinėlis, patelė. Patelių pilveliai neturi elastingų membranų, jos nečirpia, yra nebylės. Mane nupurtė šleikštulys. Cikados sukandžioja alyvmedžius ir pragremžia laukinių uosių žievę, kad prasisunktų sula. Atsargiai pakėliau pagalvę, priėjau prie lango ir iškračiau vabzdį laukan. Taip prasidėjo mano atostogos.